

Tegen het licht

Van Roland Smulders verschenen eerder

Een spoor van Adam, roman, 2016

Geef mij de schuld, roman, 2017

Parels en draken, columns, 2018

Weg naar de vrijheid, roman, 2019

Bij deze dan, columns, 2019

Gewoon anders, verhalen, 2019

De stoel van Fred, korte verhalen, 2019

Ze doen het er gewoon om, columns, 2019

Palabinda, verhalen, 2020

Raar blijft het, columns, 2020

Tegen het licht

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789402197143
© 2020 Roland Smulders

Appen

Het is sinds kort verboden om zich met een telefoon in de hand fietsend door het verkeer te bewegen. Wie het toch doet, kan rekenen op de opgeheven hand van oom agent en een wijzende vinger in de richting van de straatkant. Weten we nu nog niet hoe gevaarlijk het appen op de fiets is? Misschien dringt het eindelijk door met een fikse bekeuring als ondersteunend argument. Van vijftennegentig euro hadden we een boel leuke dingen kunnen doen.

Het verbod is er gekomen dankzij de inspanningen van een vader die zijn zoon moet missen. Aanvankelijk had de minister voor fiets- en appaangelegenheden er geen oren naar. Dat veranderde echter snel, toen bleek dat de rest van de samenleving dat een buitengewoon kortzichtig standpunt vond. Kiezers moet je te vriend houden en de kiezers hebben genoeg van fietsers die het mobieltje belangrijker vinden dan de verkeersveiligheid. Met een tempo dat naar Haagse begrippen in de buurt komt van de lichtsnelheid, is een strafbepaling in elkaar getimmerd die in het voormalige Oostblok niet zou hebben misstaan. Appen is dokken: houd er in de toekomst maar rekening mee.

Dat de politie zelf nog moet wennen aan de nieuwe werkelijkheid, blijkt wel uit de tweet die de uitgever van de eerste prent met de rest van de wereld deelde. De ontvangster had naast de slechte uitslag van een SOA-test nu ook te dealen met een vette bekeuring. Kijk, dat is dus ook weer niet nodig. Appen op de fiets mag dan wel niet, we hoeven de overtreders ook weer niet meteen aan de schandpaal te nagelen.

Wat mij betreft mag de politie zich uitleven met bekeuren. Ik heb een fiets en een mobieltje, maar ze tegelijk bedienen, dat

lukt niet zo goed. Toen ik het probeerde, slingerde ik over de weg als iemand in kennelijke staat en maakten automobilisten toeterend duidelijk wat ze van mij dachten. Sindsdien stop ik toch maar liever als het apparaatje in mijn zak piepend laat weten dat iemand iets aan mij wil vertellen. Zeker is zeker en veel heeft het bericht doorgaans niet om het lijf.

Het verbod mag van mij nog wel wat verder uitgebreid worden. Ik erger me groen en geel aan de ouders die alleen oog hebben voor het scherm van de mobiele telefoon, terwijl ze met de vrije hand een kinderwagen voortduwen. Zoiets is pas echt onverantwoordelijk. Iedereen heeft het recht het eigen leven op het spel te zetten, maar laat in dat geval je kinderen thuis.

Sjouwen met vrouwen

In het Finse Sonkajarvi heeft een echtpaar uit Litouwen het WK sjouwen met vrouwen gewonnen. Het bericht is afkomstig van RTL Nieuws en om te bewijzen dat het niet om een grap gaat, zijn foto's bijgevoegd van glunderende mannenhoofden tussen vrouwendijen. Normaal gesproken krijgt een man voor zulke praktijken te maken met een aanklacht wegens schennis van de eerbaarheid, maar in Finland doen de autoriteiten niet zo kinderachtig.

Het bericht herstelt mijn vertrouwen in de mensheid. De laatste tijd leverde mijn speurtocht naar opmerkelijke gebeurtenissen vooral veel ellende op. Dat er zoiets blijkt te bestaan als een echte wereldtitel met vrouwen zeulen, beschouw ik als een opsteker. In het aardse tranendal is toch nog ruimte voor vrolijkheid.

De regels van de sport – want zo mag je de bezigheid wel noemen – zijn simpel. Je gooit als man een vrouw op je rug en probeert zo snel mogelijk een hindernisparcours van 253 meter af te leggen. De afstand is belangrijk voor het authentieke karakter. Het sjouwen met vrouwen vindt zijn oorsprong in een Finse legende over plundersaars die met de geroofde dames buiten het bereik van de schietende achtervolgers moesten zien te komen. Wie een voorsprong van een kwart kilometer wist op te bouwen, was in die tijd redelijk veilig. Je hebt voor zover ik kan nagaan helemaal niets aan deze wetenschap. Dus zal de redactie van RTL Nieuws het vermoedelijk alleen vermelden omdat het bericht anders te weinig woorden zou tellen.

Nederland loopt niet echt warm voor de sport. Ik heb een bericht gevonden over de primeur van een Nederlands kampioenschap in 2014, maar tot een vaste traditie schijnt

het zich niet ontwikkeld te hebben. Nederlanders zijn te nuchter voor zulke ongein. We houden wel van vrouwen, maar niet genoeg om eronder gebukt te willen gaan. Vrouwen dragen doen we alleen als we ter gelegenheid van een huwelijk last krijgen van romantische gevoelens. 'Draag je mij over de drempel?', vraagt de kersverse bruid met zwoele stem en omdat de echtgenoot nog hoge verwachtingen heeft, voldoet hij krakend en puffend aan het verzoek. Hij heeft niet de topconditie die nodig is voor een wereldtitel, maar dat stukje over de drempel lukt hem nog wel.

Klussen

De mensen die me kennen, weten dat ik geen aanleg voor klussen heb. Terwijl andere mannen enthousiast aan de slag gaan om hun kasteel uit te breiden en te verfraaien, kom ik niet verder dan bewonderend toekijken als ze bezig zijn. Twee rechterhanden heb ik niet, maar vakmanschap weet ik te waarderen. Het ziet er zo gemakkelijk uit, denk ik dan. Eigenlijk zou ik het ook moeten kunnen. Diep doordrongen ben ik op zulke momenten van mijn onvolkomenheden. Welke man ziet geen kans een net gaatje te boren of een lamp op te hangen?

Het is niet zo dat ik niet heb geprobeerd handig te worden. Gebrek aan inzet kunnen ze me niet verwijten. Toen er actie ondernomen moest worden om het filter van de wasmachine schoon te maken, lag ik gewapend met de handleiding en een opvangbak op mijn buik voor het apparaat, helemaal klaar om mijn waarde als man te bewijzen.

Schoenmakers horen zich bij hun leest te houden, dat bleek al meteen na het afwerken van de eerste stappen. Ik draaide zoals opgedragen de afsluiter naar links, trok behoedzaam het filter uit de machine en lag ontredderd met een verzameling gebroken onderdelen in mijn hand. Uiteindelijk is het goed gekomen, maar mijn vrouw en ik moesten er wel een nieuwe wasmachine voor aanschaffen. Van het uitvoeren van klussen die technisch inzicht vereisen, werd ik in het vervolg vrijgesteld.

De herinnering komt weer naar boven als ik bij de moeder van mijn vriendin de gemolesteerde achterdeur naast het huis tegen de muur zie staan. Het slot was kapot en de Handige Harrie van de familie had aangeboden de zaak wel even te fiksen. 'Laat het hem maar proberen', werd er gezegd.

‘Erger kan hij het niet maken.’ Een op het eerste gezicht fatale inschattingsfout, want Harrie had het probleem van een defect slot binnen de kortste keren weten op te schalen tot een compleet vernielde deur en was vervolgens met de noorderzon vertrokken. Het lijkt me heel onwaarschijnlijk dat hij binnen afzienbare tijd nog een keer de kans krijgt zijn handigheid te demonstreren. Volkomen terecht, natuurlijk. Wie niet beschikt over de noodzakelijke kwaliteiten, kan maar beter zo verstandig zijn er rond voor uit te komen en niet stug doorgaan de boel te vernielen.

Onder invloed

De voorzitter van het Vlaamse parlement ramt na een bezoek aan het café met zijn auto pardoes een geparkeerde aanhanger er betuigt in het openbaar zijn oprechte spijt. Het is in korte tijd het tweede bericht waarbij een Vlaams café betrokken is. En deze keer hoef ik me uit respect voor de slachtoffers niet terughoudend op te stellen.

Van de spijt die de voorzitter zo deemoedig laat blijken, geloof ik niet veel. Het zal hem wel door een toegesnelde adviseur ingefluisterd zijn om de politieke schade nog enigszins te beperken. Politici die onder invloed achter het stuur kruipen, doen de reputatie van de partij geen goed. Zeker niet als ze vervolgens ook nog aanhangers gaan vernielen. Je kunt er gif op innemen dat andere partijen het voorval bij volgende verkiezingen met alle bijbehorende toeters en bellen op het menu zetten. Kiezers smullen van zulke schandalen.

In Nederland hebben we ook een periode gekend waarin het heel normaal was dat politici in beschonken toestand achter het stuur kropen en vervolgens brokken veroorzaakten. Ruud Lubbers ramde met zijn zatte hoofd een paaltje en Jan Pronk parkeerde zijn auto bij gebrek aan beter in een greppel. Negatieve gevolgen voor de carrière van de heren waren er voor zover ik weet niet. De Vlaamse voorzitter hoeft niet te wanhopen. Er is meer voor nodig dan een aanhanger om een einde te maken aan een politiek leven.

Misschien is het toeval, maar in Nederland verplaatsen politici zich sinds de jaren zeventig opvallend vaak op de fiets. Iedereen kan zich wel de beelden voor de geest halen van Kok, Donner en Lubbers die peddelend op het Binnenhof arriveerden. Het geeft te denken. Is er sprake van een

bescheiden levensstijl of betreft het personen die van plan zijn na werktijd nog even aan te leggen bij de bar? Zonder een borreltje valt het zware beroep niet vol te houden en met een fiets kom je in de meeste gevallen nog wel uit de greppel voordat de pers er lucht van krijgt. We moeten er niet raar van opkijken als Vlaamse politici in de toekomst ook blijk gaan geven van het verlangen zich wat meer lichaamsbeweging te gunnen. De lokroep van het café kunnen ze niet negeren, maar bezitters van een aanhanger hoeven er niet onder te lijden.

De actualiteit haalt me meedogenloos in. Mijn column is klaar om gepubliceerd te worden als ik het nieuws hoor dat de voorzitter in kwestie toch maar is opgestapt. Niet vanwege de aanhanger, maar omdat hij ook gerommeld blijkt te hebben met uitkeringen. Soms is er gewoon geen kruid tegen gewassen. En er zijn ook in Vlaanderen grenzen aan het begrip dat ze kunnen opbrengen voor menselijke zwakheden.

Bezoek

President Trump ligt op ramkoers. Hij wil de Nobelprijs voor de vrede, zelfs als dat betekent dat hij zich tegen zijn natuur in moet voordoen als een man van de vriendschap en de dialoog. Zijn voorgangers konden de moed niet opbrengen, maar Trump stapt onverschrokken het land van Kim Jong-un binnen om hem hartelijk de hand te schudden.

Kim is speciaal naar de grens gekomen om zijn Amerikaanse collega te begroeten. Er zijn toch geen haatgevoelens vanwege het dreigen met nucleaire vernietiging? Trump moet echt eens een bezoek brengen aan de fantastische hoofdstad van Noord-Korea. Het zijn de dingen die je als goed gastheer moet zeggen en zelfs Trump weet dat hij moet antwoorden met dezelfde geveinsde hoffelijkheid. Natuurlijk heeft hij geen moment gedacht dat er werkelijk raketten zouden komen. Ze weten allebei dat de uitspraken over en weer bedoeld waren voor de Bühne. De uitnodiging neemt hij graag aan en vanzelfsprekend is Kim ook van harte welkom in Washington voor een hamburger en een beker cola.

Persoonlijk moet ik er niet aan denken iemand als Kim over de vloer te krijgen. Je bent verplicht de gast de leuke plekjes van je woonplaats te laten zien en je weet al op voorhand dat iedereen naar je zal kijken. Op zo iets zit je echt niet te wachten.

Waarschijnlijk denkt Trump er ook zo over, maar hij is president en vastbesloten de Nobelprijs toe te voegen aan zijn verzameling. Hij heeft geen andere keus dan over de eigen schaduw te springen en te hopen dat Kim beleefd zal aangeven het op dat moment heel druk te hebben met andere verplichtingen. Een andere keer dan maar. Er komen nog genoeg kansen de schade in te halen.

Misschien is het goed dat ik geen staatshoofd ben. Op straat maak ik graag een praatje met de mensen die ik tegenkom, maar ze hoeven niet over de vloer te komen. Ik vergeet structureel de fatale vraag te stellen en als iemand laat vallen dat ik echt op de koffie moet komen, dan heb ik het ontzettend druk met andere dingen. Thuis ben ik gesteld op mijn rust. Ik ben niet verplicht die te laten verstoren door rare figuren in bizarre pakken. De Nobelprijs voor de vrede zal ik er niet mee verdienen, maar heel erg vind ik dat niet. In tegenstelling tot Trump heb ik bescheiden ambities.

Uitvaartverzekering

De waardevaste uitvaartverzekering vervalt. Het is jammer voor de mensen die dachten over een prettige naturapolis te beschikken, maar voordat de kist afdaalt, moet er straks toch even afgetikt worden. Wie denkt dat het leven duur is, moet maar eens proberen op een goedkope manier te overlijden. Dat lukt met een polis van Yarden dus echt niet meer.

In mijn woonplaats waren de mensen van oudsher aangesloten bij het Begravenisfonds. De premie ging in een gemeenschappelijke pot en overledenen naar het kerkhof, gedragen door enkele oude mannen die zich anders toch maar zaten te vervelen. Het was een simpel systeem en het werkte als een trein. In die tijd hoorde je nooit iemand klagen over hoge kosten en de noodzaak ter leniging van de nood bij te lappen.

De ellende begon toen het ineens allemaal grootschalig en professioneel moest worden. Het fonds ging op in een echte verzekeraar en zo ongeveer elke week opent een nieuwe uitvaartonderneming zijn deuren. De dood bezorgt veel ondernemers een goed belegde boterham en elk jaar krijg ik te horen dat het echt nodig is de premie te verhogen en de dekking te verschromen. Binnenkort komen ze me nog vertellen dat ik straks zelf maar moet zien op het kerkhof te komen. De spade staat links achter de struiken. Als ik zo vriendelijk wil zijn even te roepen als ik lig, dan komt er wel iemand langs om de kuil weer dicht te gooien.

Het nieuws over de beslissing van Yarden komt in dezelfde week dat de folder over de nieuwe donoregistratie bij me op de mat valt. Ik vraag me af of het toeval of koele berekening is. Wie de kosten van de uitvaart niet denkt te kunnen betalen, krijgt namens Pia Dijkstra de kans er toch nog

gunstig uit te springen. Een kans die mensen met beide handen grijpen als het spreekwoordelijke water tot aan de lippen dreigt te komen. Nabestaanden knikken heftig als gevraagd wordt of het lichaam van de overledene toevallig beschikbaar is voor donatie. Reken maar dat het beschikbaar is. Tot en met de laatste cel mogen de artsen het hebben. Ze zoeken maar een leuke bestemming voor de organen en andere onderdelen. Wat eventueel overblijft mag zo de container in. Dat scheelt weer een vrije dag die anders moet worden opgenomen. Aardig is het niet, maar dat valt niet te verhelpen. Dan had de dierbare maar moeten overlijden toen dat voor normale mensen nog te betalen was.

Arbeidsvreugde

Denen blijken de gelukkigste werknemers te zijn. Niet allemaal natuurlijk, klagers vind je overal, maar het grootste deel van de Deense beroepsbevolking stapt elke dag zingend de deur uit. Blij als ze zijn weer een bijdrage te mogen leveren aan het bruto nationaal product. Opgewekt zwaaien ze naar een landgenoot die er wat meer moeite mee lijkt te hebben de arbeidsvreugde te waarderen. Denen helpen elkaar graag over het dode punt heen.

De belangrijkste reden voor het Deense geluk is volgens onderzoekers gelegen in de strikte arbeidsmentaliteit. Denen houden vast aan de afgesproken uren en nagelen iedereen aan de schandpaal die om vijf uur niet met de jas aan bij de prikklok staat. Een echte Deen hecht aan zijn vrije tijd en piekert er niet over vijf minuten langer te werken.

Ik geloof niet dat ik er baat bij zou hebben de Deense benadering te omarmen. Om gelukkig de dag door te komen, moet ik na het opstaan eerst een zorgvuldig uitgekiend ritueel afwerken. Het omvat koffie drinken, voldoende pijpen roken en minstens twee uur wennen aan de nieuwe dag. Pas dan ben ik zover dat ik me kan scheren. Om samen met mijn plaatsgenoten zingend aan de slag te gaan, moet ik de wekker in het holst van de nacht laten afgaan en daar word ik beslist niet gelukkig van.

Of het geluksgevoel ook zo duidelijk aanwezig is bij de Deense werkgevers, leert het onderzoek niet. Als ze een beetje op Nederlandse werkgevers lijken, zullen ze vermoedelijk vinden dat er nog ruimte is voor groei. Werknemers worden betaald om zich in het zweet te werken en niet om de tijd van hun leven te hebben. Gelukkig worden doen ze maar op eigen kosten.